

EGYHÁZI ÉS ÁLLAMI ISKOLÁINK

Az egyházi oktatás alapjai

A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény preambulumban a magyarországi egyházakat, felekezeteket és vallási közösségeket a társadalom kiemelkedő fontosságú, értékhordozó és közösségteremtő tényezőinek nevezi, és kimondja, hogy „A hitélet körébe tartozó munkálkodásuk mellett kulturális, nevelési-oktatási, szociális-egészségügyi tevékenységükkel és a nemzeti tudat ápolásával is jelentős szerepet töltenek be az ország életében”. A törvény az egyházak számára biztosítja a nevelési-oktatási tevékenység ellátását, intézmény létesítésének és fenntartásának jogát.

A közoktatási törvény ezeket a rendelkezéseket a gyakorlatra lebontva kimondja, hogy közoktatási intézményt egyebek mellett egyházi jogi személy is alapíthat és tarthat fenn.

Az egyházi fenntartású intézmények túlnyomó többségében vallásos nevelés folyik, a gyermekekre, tanulókra vonatkozóan a házirendben a vallásgyakorlással összefüggésben jogokat és kötelezettségeket állapíthatnak meg. Az egyházi iskolákban leggyakrabban órarendi óráként tartanak hitoktatást, amely természetesen elsősorban a fenntartó egyház hitelvei szerint történik, de a másvallású tanulóknak lehetőségük van a saját felekezetüknek megfelelő hitoktatásra.

Az egyházi közoktatás számokban

A rendszerváltás előtt 10 egyházi gimnázium működhetett az országban. Ma 13 bejegyzett egyház több

mint 140 szervezete – egyházmegyék, szerzetesrendek, gyülekezetek – a magyarországi közoktatási intézmények 5 százalékát tartja fenn. Ezekbe az óvodákba, iskolákba 94 ezer gyermek jár, ez a közoktatásban ellátottak 5 százaléka. Az egyes intézménytípusok között azonban nagyon eltérő a megoszlás: csak minden negyvenedik óvodás jár egyházi óvodába, minden ötvenedik szakközépiskolás egyházi szakközépiskolába; viszont minden hetedik gimnazista egyházi középiskola tanulója és minden hetedik közoktatási kollégium egyházi fenntartású.

119 óvoda, 177 általános iskola, 101 gimnázium, 27 szakiskola, 3 speciális szakiskola és 30 szakközépiskola működik az országban egyházi fenntartásban. 84 közoktatási kollégium és 33 alapfokú művészetoktatási intézmény teszi teljessé az egyházi közoktatási rendszert.

JOGI HÁTTÉR

Vallási diszkriminációval kapcsolatos alapvető jogszabályok, dokumentumok

1949. évi XX. törvény - A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA: 70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

1947. évi XVIII. törvény a Párizsban 1947. évi február hó 10. napján kelt békeszerződés becikkelyezése tárgyában

II. RÉSZ. Politikai rendelkezések, I. Cím, 2. Cikk.

1. Magyarország minden szükséges intézkedést megtesz aziránt, hogy a magyar fennhatóság alá tartozó minden személynek biztosítsa faji, nemi, nyelvi vagy vallási különbség nélkül az emberi jogok és az alapvető szabadságok élvezetét, ideértve a véleménynyilvánítás, a sajtó és közzététel, a vallásgyakorlat, a politikai véleménynyilvánítás és a nyilvános gyülekezés szabadságát.

2. Magyarország továbbá kötelezi magát arra, hogy a Magyarországon életben lévő jogszabályok sem tartalmukban, sem alkalmazásuk során a magyar állampolgárságú személyek között azoknak faja, neme, nyelve vagy vallása alapján nem fognak különbséget tenni, sem semmiféle megkülönböztetést maguk után vonni, akár az érdekelteknek személye, javai, üzleti tevékenysége, foglalkozásbeli vagy pénzügyi érdekei, személyállapota, politikai vagy polgári jogai tekintetében, akár pedig bármely egyéb tekintetben.

1976. évi 8. törvényerejű rendelet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről

II. rész, 2. Cikk. 1. Az Egyezségokmányban részes, valamennyi állam kötelezi magát, hogy tiszteletben tartja és biztosítja a területén tartózkodó és joghatósága alá tartozó minden személy számára az Egyezségokmányban elismert jogokat, minden megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

24. Cikk. 1. Minden gyermeknek fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, nemzeti vagy társadalmi eredetre, vagyoni, vagy születésre való tekintet nélkül joga van arra a védelemre, amelyet őt kiskorú állapota folytán a családja, a társadalom és az állam részéről megilleti.

26. Cikk. A törvény előtt minden személy egyenlő és minden megkülönböztetés nélkül joga van egyenlő törvényes védelemre. Erre tekintettel a törvénynek minden megkülönböztetést tiltania kell, és minden személy számára egyenlő és hatékony védelmet kell biztosítania bármilyen megkülönböztetés ellen, mint amilyen például a faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy más helyzet alapján történő megkülönböztetés.

27. Cikk. Olyan államokban, ahol nemzeti, vallási vagy nyelvi kisebbségek élnek, az ilyen kisebbségekhez tartozó személyektől nem lehet megtagadni azt a jogot, hogy csoportjuk más tagjaival együttesen saját kultúrájuk legyen, hogy saját vallásukat vallják és gyakorolják, vagy hogy saját nyelvüket használják.

1990. évi IV. törvény a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról: 3. § (1) Vallása, meggyőződése és azok kinyilvánítása, illetőleg gyakorlása miatt senkit semmilyen hátrány nem érhet és semmiféle előny nem illet meg. . .

15. § . . . (3) Az egyházakat azonos jogok illetik és azonos kötelezettségek terhelik.

1993. évi XXXI. törvény az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről

14. Cikk. A jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy

Az egyházi tanulói létszámot tekintve 59 százalék katolikus, 26 százalék református, csaknem 11 százalék evangélikus fenntartású intézménybe jár. A fennmaradó négy százaléknál tanulói létszámon osztoznak az alábbi felekezetek és intézményeik:

A *Budapesti Zsidó Hitközség* egy óvodát, egy kollégiumot és a Scheiber Sándor Gimnázium, Szakközépiskola és Általános Iskolát, a Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség szintén egy többcélú intézményt, az Amerikai Alapítványi Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskolát, míg az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség egy óvodát működtet a fővárosban.

A *Hit Gyülekezete* Budapesten és Debrecenben általános és középiskolát, Pécsen és Salgótarjánban általános iskolát, Kecskeméten óvodát, Nyíregyházán óvodát és általános iskolát hozott létre. A fővárosi, a nyíregyházi, a debreceni és a pécsi többcélú intézmény alapfokú művészetoktatással is foglalkozik.

A *Magyarországi Evangélikumi Testvérközösség* három óvodát és tíz általános iskolát tart fenn.

A *Magyarországi Biblia Szóló Egyház* a fővárosban tart fenn egy általános iskolát. A *Keresztény Család Gyülekezetnek* Győrben működik egy többcélú intézménye: óvoda, általános iskola, gimnázium és alapfokú művészetoktatási intézmény. A *Budapesti Autonóm Gyülekezet* Erdőkereszen tart fenn egy szakiskolát és speciális szakiskolát.

Az „Európai Üzleti Polytechnikum” Gimnázium és Szakképző Iskolát budapesti székhellyel,

valamint egri és nyíregyházi telephellyel működteti a *Szeretet Szövetség*.

Baranya megyében hozta létre a „Kis Tigris” Gimnázium és Szakiskolát a *Tan Kapuja Buddhista Egyház*.

Felsőoktatás

Teológiai képzést folytató egyházi felsőoktatási intézmények a rendszerváltás előtt is léteztek Magyarországon. Mára az egyházi felsőoktatási intézmények száma is jelentősen bővült. Tizenkét egyház működtet 5 egyetemet és 22 főiskolát. Utóbbiak többsége kizárólag hitéleti képzést folytató intézmény. Az egyházi felsőoktatási intézmények száma ugyan nagy, hallgatói létszámuk azonban általában kisebb, mint az állami intézményeknek, a hallgatók 5 százaléka, 24 ezer fő tanul az egyházi főiskolákon, egyetemeken.

A két nagy többkarú egyházi egyetem, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Károli Gáspár Református Egyetem több ezer hallgatót oktat. Az állam, illetve a kormány és az egyházak közötti megállapodások értelmében az egyházi felsőoktatási képzések állami finanszírozása, a képzési követelmények szabályozása az állami intézményekkel azonos módon történik azzal a különbséggel, hogy a hitéleti képzések tartalmába – az állam és egyház szétválasztásának alkotmányos elve alapján – az állam nem szólhat bele.

A finanszírozásról

Az egyházi fenntartású oktatási intézmények állami finanszírozása alkotmányos alapokon nyug-

szik. Az alaptörvény több szakasza is deklarál ide vonatkozó jogokat: mindenki számára biztosítja a lelkiismereti és vallásszabadságot; kimondja, a szülőket megilleti az a jog, hogy megválasszák a gyermeküknek adandó nevelést. A művelődéshez való jog kiteljesítéséhez nélkülözhetetlennek tartja az ingyenes és kötelező általános iskolát, a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatást, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatását.

Ha a szülőnek alkotmányos joga, hogy megválassza a gyermekének adható nevelést, akkor a lelkiismereti és vallásszabadságból következően a választható nevelés vallásos nevelés is lehet.

Nevelni pedig nemcsak a családban, hanem a nevelési-oktatási intézményekben is kell, sőt, a tankötelezettség értelmében kötelező biztosítani a gyermekek számára. Bármely vallás iránt elkötelezett nevelést azonban az állam és egyház elválasztásának alkotmányos követelménye miatt az állami, önkormányzati oktatási intézmény nem valósíthat meg, viszont a nem állami és nem önkormányzati intézmény – így az egyházi is – igen.

Tekintettel arra, hogy minden szülőt megillet az esélyegyenlőség, hátrányos megkülönböztetés nem érheti azokat, akik vallásos szellemű iskolába szeretnék gyermekeiket járatni. Az egyházak, amikor az előbb említett tevékenységeket végzik, közfeladatot, azaz állami vagy önkormányzati feladatot vállalnak át, ezért jár számukra az azonos álla-

mi finanszírozás, vagyis a közpénzekből ugyanolyan mértékben történő támogatás, mint a világnézeti el nem kötelezett, önkormányzati intézményeknek.

Ma a közoktatási intézményfenntartóknak, így az önkormányzatoknak is saját forrásaikból kell kiegészíteniük az iskoláik, óvodáik költségvetését, mert a központi költségvetés normatív támogatásai nem teljes mértékben fedezik a működési költségeket. Az egyházaknak – az 1948-as államosítás óta – nincsenek olyan forrásaik, amelyekből ezt a fenntartói hozzájárulást fedezni tudnák, így saját erejükből képtelenek az intézményfenntartási költségek mintegy 20-40%-át finanszírozni. Az Alkotmánybíróság kimondta, hogy az államnak olyan arányú kiegészítő anyagi támogatást kell nyújtania, amilyen arányban ezek az intézmények állami vagy önkormányzati feladatokat vállalnak át. Így az intézményfenntartó egyházak ún. egyházi kiegészítő támogatást kapnak, amely az egyházi intézmények esetében az óvodák, iskolák költségvetéséből a fenntartó önkormányzatok által hozzáadott forrást hivatott kiváltani.

Az egyházi kiegészítő támogatás költségvetési törvényben rögzített összege tavaly 128 ezer forint, idén 145 ezer forint gyermekenként, amely összeget a fenntartó egyházak havi bontásban kapnak meg. Tekintettel arra, hogy a különböző közoktatási intézményeknek különböző mértékű kiegészítésre van szüksége, az egyházi fenntartók a kiegészítő támogatás elosztásánál súlyozhatnak intézményeik között, kötöttségük csak az, hogy

egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.

1999. évi C. törvény az Európai Szociális Karta kihirdetéséről

EURÓPAI SZOCIÁLIS KARTA . Torino, 1961. október 18. ... figyelembe véve, hogy a szociális jogokban való részvétel borszínre, nemre, vallásra, politikai nézetre, nemzetségre vagy társadalmi származásra való tekintet nélkül biztosítani kell, ...

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról. 8. § Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt...

i) vallási vagy világnézeti meggyőződése, ... miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.

2005. évi CXXXIX. törvény a felsőoktatásról. 46. § ... (2) A hallgató joga, hogy emberi méltóságát tiszteletben tartsák, e körben különösen, hogy...

f) vallási, világnézeti vagy más meggyőződését, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozását tiszteletben tartsák, és azt kifejezésre juttassa, feltéve, hogy e jogának gyakorlása nem ütközik jogszabályba, nem sérti mások hasonló jogát és nem korlátozza társai tanuláshoz való jogának érvényesülését, ...

2007. évi LXXX. törvény a menedékgjogról. 6. § (1) A Magyar Köztársaság menekültként ismeri el azt a külföldit, aki faji, illetve vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, politikai meggyőződése miatti üldöztetése vagy az üldözéstől való megalapozott félelme miatt származási országán kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja a származási országa védelmét igénybe venni...

45. § (1) A visszaküldés tilalma fennáll, ha az elismerését kérő származási országában faji, illetve vallási okok, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, avagy politikai meggyőződése miatt üldöztetés veszélyének vagy halálbüntetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek lenne kitéve, és nincs olyan biztonságos harmadik ország, amely befogadja.

ezt a támogatást az óvodák, iskolák fenntartására fordítják.

A költségvetési törvényben rögzített gyermekenkénti kiegészítő támogatás egy becsült összeg. Pontos mértékét – az önkormányzati adatok ismeretében – minden évben a zárszámadási törvény rögzíti. Így a tényadatok ismeretében minden év végén megtörténik az előző évi egyházi kiegészítő támogatás egyenlegrendezése: ha az önkormányzatok saját forrásaikból többet fordítottak a közoktatásra a tervezettnél, az egyházi fenntartók megkapják a különbözetet. Ez általában milliárdos nagyságrendű támogatás-kiegészítés szokott lenni.

A tervek között szerepel a kiegészítő támogatási rendszer gyakorlatának az azonos finanszírozás elvéhez történő közelítése. A jelenlegi számítási módszer ugyanis elnagyolt, nem tesz különbséget egy óvodás és egy gimnazista között, ugyanaz az összeg jár utánuk a fenntartó egyházaknak. Ugyanakkor a tapasztalatok azt mutatják, hogy az önkormányzatoknak saját forrásaikból fajlagosan lényegesen többet kell költeniük óvodáik fenntartására, mint például gimnáziumaik működtetésére. Az azonos finanszírozás elvének helyes értelmezése szerint ugyanannyi közpénzzel kell támogatni az önkormányzati óvodás nevelését, mint az egyházi óvodásét, az önkormányzati gimnazista oktatását, mint az egyháziét, ezért a kiegészítő támogatás a jelenleginél pontosabb, szakmacsoportonkénti meghatározása fontos lépése lehet az esélyegyenlőség ezen a területen történő megvalósításának.

H. L.

Református keresztyén nevelés Halásztelken

Halásztelek nagyközség a Csepel-szigeten, Budapesttől 10 kilométerre, az M0-ás autótút lejárójától 3 kilométerre lévő főközlekedési út mellett található. A városka 1952-ben jött létre a múlt század első felében a tököli repülőtér kiszolgáló személyzetének lakóhelyéül szolgáló Hermina telepből, és ma már Budapest déli agglomerációjának kisebb települése. Környezetében keleten és délről Szigetszentmiklós, Szigethalom és Tököl városai egységes lakóövezetet jelentenek.

A halásztelki Bocskai István Református Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium elődjét, a mezőgazdasági szakmunkásképző intézetet 1972-ben alapította a Pest Megyei Tanács, ekkor adták át újonnan az épületeket is. 1991-ben az intézmény fenntartója a helyi önkormányzat lett, majd 1999-ben az iskolát újraalapította a Tököl-Halásztelki Református Egyházközség.

Halásztelken a Magyarországi Református Egyház fenntartásában egy korszerű, összetett iskolarendszer kiépülése kezdődött 1999-ben. A korábbi mezőgazdasági szakmunkásképző iskola épületében az elmúlt évtizedben már megindult az érettségire történő felkészítés nappali tagozatos szakközépiskolai és levelező tagozatos gimnáziumi szinten. A helyi szakképzés rendszerének átalakítása és a nappali tagozatos gimnáziumi oktatás elindítása mellett fontos eleme a református intézményrendszernek a felnőttoktatás.

Miért korszerű és összetett a Csepel-szigeten kiépülő református közoktatási rendszer?

Először is azért, mivel a középiskola jövőjének biztosítása érdekében a fenntartó 2004-ben létrehozta általa-

nos iskoláját, majd 2006-ban óvodáját. Napjainkban tehát akár 18 esztendő is eltölthet egy fiatal a halásztelki református intézményekben: 3 év óvoda után 8 esztendőt az általános iskolában, 1+4 évet a nyelvi előkészítő évfolyammal működő gimnáziumban, végül 2 évet a szakképzésben.

Abból a szempontból is korszerűnek mondható, hogy minden diák számára a képességeinek megfelelő képzést kívánja nyújtani:

- ✓ gimnázium: közép- és emelt szintű érettségire (egyben továbbtanulásra) való felkészítés;
- ✓ szakközépiskola: közép- és emelt szintű érettségire (egyben továbbtanulásra) való felkészítés, valamint felső- közép-, illetve alapfokú szakképzésre irányuló képzés;
- ✓ szakiskola: közép-, illetve alapfokú szakképzésre irányuló képzés.

Egyetlen diák sem morzsolódik le: akit tanulási nehézségei akadályoznak a továbbhaladásban, választhatja a képzés más irányát. A lemaradás leküzdése után ismét van lehetőség a magasabb szintű oktatásba bekapcsolódni. Mindez felnőtt fejjel is folytatható a felnőttoktatásnak (a levelező tagozatnak) köszönhetően.

A református iskola ökumenikus szemléletű: szeretettel fogadja a refor-

mátus mellett, a katolikus és az evangélikus tanulókat is, de várja az egyházhoz nem kötődő diákok jelentkezését is, akik nyitottak az értékközpontú keresztyén nevelési elvekre.

Mi készítette intézménye továbbfejlesztésére az egyházi fenntartót?

A népesedési viszonyok alakulása általában nem kedvez a szakiskoláknak, a szakképzés átalakulása az 1990-es évek végén pedig nem kedvezett az agrárszakoktatásnak. A helyzetet pedig tovább súlyosbította, hogy a gyermeklétszám csökkenésével ellentétben a középiskolák száma gyarapodott. Ebben a helyzetben a gimnáziumok elszívták a szakközépiskolák, a szakközépiskolák pedig a szakiskolák hagyományos bázisát. Az érettségi reményében olyan tanulók jelennek meg az érettségire felkészítő intézményekben, akiknek élete inkább egy, vagy több szakképzés megszerzésével hamarabb révbe juthatna.

Budapest agglomerációjának közlekedési térképe is jól mutatja, hogy könnyebb a környező településekről Budapestre utazni tanulni, mint a szomszédos településekre eljutni. Halásztelek közlekedési helyzete nem mondható szerencsésnek ebből a szempontból.

A magyar mezőgazdaság válságos helyzetbe kerülésével veszteség érte az agrárszakoktatást, mivel a hagyományos mezőgazdasági képzésre nem mutatkozik elegendő igény a budapesti szakiskolák árnyékában. Ebből következően a halásztelki intézmény a más szakképzések (pl. informatika) és a felnőttképzés felé történt nyitással igyekezett új lehetőséget teremteni a fennmaradásra.

A szakképzés – ezen belül az agrárszakképzés – válsága, valamint Halásztelek rossz megközelíthetősé-

ge miatt a tanulói létszám megfigyeltetése, színvonalának csökkenése, ezzel párhuzamosan a magatartási problémák növekedése volt tehát prognosztizálható. Mindez szükség-szerűvé tette a gyors intézményfejlesztés végrehajtását, melynek lehetőségét az agglomeráció gyermeklétszámának gyarapodása teremtette meg.

A nagyközség jelenlegi 8100 fő lakossága folyamatosan gyarapszik, a külterületeket folyamatosan belterületté nyilvánítva nő a lakóövezet területe is. A népességnövekedés szükségessé teszi az általános iskolai férőhelyek számának növelését, amit ez esetben az egyházi intézmény bővítése oldott meg. A település felnőtt lakosságának túlnyomó része Budapestre, illetve Szigetszentmiklóssra ingázva jár dolgozni. Ebben sokszor a gyermekek is kénytelenek voltak részt venni, reggelente és délutánonként egy-másfél órát közlekedési eszközökön töltve. A szülők többsége nem ezt a jövőt szánta gyermekének, így – amellet, hogy felmerült az igény egy világnézeti elkötelezett iskolára – ez az igény is szükségessé tette a református középiskola feladatainak bővítését.

A fenti érvek, a beiskolázási adatok mellett a népszámlálás adatai is bizonyítják, hogy szükség volt a képzés átalakítására: 2001-ben Halásztelek akkor még 7061 lakosából 4480 fő vallotta magát egyházhoz, felekezethez tartozónak, közülük 1106 fő reformátusnak. Tökölön a 9559 lakosból 6645 volt az egyházhoz, felekezethez tartozó, s 1089 a református. A települések növekvő népessége nem csupán a bővülő missziós tevékenység előtt nyit utat, hanem lehetőséget teremt a közoktatás közszolgálati tevékenységének felvállalására is.

Ami pedig a beiskolázási adatokat illeti a Bocskai István Református Általános Iskola 2004. évi induló létszáma 3 év alatt ötszörösére emelkedett, s mára 8 évfolyamon 11 osztályban 270 tanuló vesz részt az oktatásban. A 2006-ban alapított kétcsoportos Lámpás Református Óvoda kis lakóinak száma egyetlen esztendő alatt megkétszereződött, s ma 60 gyermek vesz részt az óvodai nevelésben. Időközben a középiskolában elindult 2005-ben a nap-pali tagozatos gimnáziumi, 2007-ben pedig a nyelvi előkészítő évfolyamos képzés. Létszáma stabilizálódott, s a legutóbbi beiskolázás alkalmával két-háromszoros túljelentkezés mutatkozott.

Kiket vár a Bocskai István Református Középiskola?

A tanulás terén gyengébb képességekkel rendelkező, de a gyakorlati munkát szívesen végző, nagy szakmai érdeklődést mutató tanulókat várja a szakiskola. A 10. évfolyam elvégzése, bejutást jelent a szakképző évfolyamokba, ahol a 11–12. évfolyamon dísznövénykertész és gépíró-szövegszerkesztő, a 13–14. évfolyamon pedig virágkötő-berendező, gazdasági informatikus és irodavezető képzés folyik.

A szakközépiskolába és a gimnáziumba azok a gyerekek nyerhetnek felvételt, akik a képzési idő alatt vállalják az intenzív tanulást, és a megfelelő eredményű érettségi vizsga után a felsőfokú szakképzésbe, illetve a felsőoktatásba szeretnének bekapcsolódni. Az iskola célja az, hogy érettségi bizonyítvány és szakképzés mellett sikeres ECDL vizsgát is tegyenek tanulói.

Az intézmény szakiskolai osztályában helyet kap 2, esetleg 3 olyan tanuló, akiknek tanulási képességei

a szakiskola tananyagának elsajátítására alkalmasak, de ehhez több pedagógusi munkát, illetve megfelelő tanulási környezetet igényelnek (akadálymentesítés a mozgás-, látás- és hallássérültek számára, pl.: egyéni vizuális képességekhez, megvilágított munkafelület, fénymászolt, kinagyított tananyag, feladatlapok, egyéni hallást kiegészítő berendezés használata, mozgást segítő egyéni eszközök használata, számítógépek és speciális kiegészítők használata, diktafonok stb.).

A gimnáziumi és szakközépiskolai osztályokba felvételt nyerhet 2–3 tanuló, akiknek tanulási képességei megfelelőek a tananyag elsajátítására, de ehhez többlet és egyénre szabott pedagógiai munkát, valamint megfelelő környezetet igényelnek.

Azokat is várja az iskola, akik levelező képzés keretében szeretnének az érettségire felkészülni. A felnőttoktatás célja a tanulók általános műveltségének, illetve szakmai ismereteinek bővítése, és a továbbtanulás lehetőségének megteremtése. Az intézmény a szakképzés területén is indít levelező tagozatos osztályokat, sőt egyetlen egyházi közoktatási intézményként vállalta a felnőttképzési akkreditációt is. Évről évre indul csoport az ezüstkalászos gazda, az aranykalászos gazda és a növényvédelmi tanfolyamon.

Végül elmondható, hogy immár nem csupán tanulni vágyó gyermekek, hanem egész családok kötődnek a halásztelki református intézményrendszerhez. Szülők, nagyszülők a felnőttoktatásban és a felnőttképzésben, gyermekeik, unokáik az óvodában, az általános iskolában vagy a gimnáziumi, szakközépiskolai esetleg szakiskolai osztályokban találják meg helyüket: közösség épül.

Papp Kornél igazgató

Lelki gondozás és vallástanítás

A Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség három óvodát és tíz általános iskolát tart fenn. Négy intézményében felzárkóztató és felnőttképzést, valamint szakmunkás és szakközépiskolai oktatást is végez. Két kollégiuma van. Mindenütt fogad sajátos nevelési igényű gyermekeket is. Mintegy 1400 diák számára étkezést is biztosít, több helyen – ha kell tanoda jelleggel – délutáni foglalkozásokat is szervez. Nyaranta zempléni egyházi táborában több csoportban üdülnek a gyerekek.

Az egyház számára az iskola nemcsak oktatási vagy nevelési intézmény, hanem lehetőség a családsegítő szolgálatra is. Saját erőből, de az Oltalom Karitatív Egyesülettel is együttműködve évente több száz családnak nyújt anyagi vagy természetbeni támogatást. Az egyháznak az az elképzelése, hogy az óvodától (sőt a bölcsődétől) a szakmunkásvizsgáig, érettségiig s ha lehet a főiskolai diplomáig, esetleg a munka világáig elkísérje azokat, akiket lehet. Felsőoktatási intézményében, a Wesley János Lelkészépző Főiskolán teológus, vallástanár, szociális munkás és pedagógia szakokon mintegy 1000 hallgató tanul. Egyéb felsőfokú képzéseit is több százan veszik igénybe. A főiskolához is kapcsolódik kollégiumi ellátás.

Az idei év egyik különlegessége a hajléktalanok számára indított felnőttoktatás, melyben, ha szükséges, a felzárkóztatás mellett párhuzamosan szakmatanulás is folyik a munkaerőpiacon keresett területeken. Ennek a tantervnek fontos része, modulja a rehabilitáció és személyiségfejlesztés, valamint a sport is. Az Oltalom Karitatív Egyesület futballválogatottja már másodízben jutott ki a hajléktalanok futball világbajnokságára.

Ugyancsak az idei tanévtől vezetik be a multikulturális, inkluzív, kooperatív tanítást, kínai és cigány kultúrkörrel, részben integrálva a délelőtti tanrendbe. A kiegészítő órák terhé-

re pedig, a szabadidős foglalkozások alatt sajátítják el a kultúra (képzőművészet, iparművészet, mozgás,

zene, tánc, színház, sportművészet) elemeit.

Illusztrációként a 2005-ben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzattól átvett abaújkeri iskoláról essék néhány szó. Az intézményt 1950-ben alapította a megye, főleg gyógy-pedagógia, (mai nevén sajátos nevelési igényű) gyerekek oktatására. Az egyházi fenntartásba vétel idején a különféle átszervezések miatt már csupán mintegy negyven gyermek tartozott az iskolához. Magasabb volt a foglalkoztatottak száma, így az intézmény igen nagy ráfizetéssel működött. Egy XVIII. századból maradt, meglehetősen lelakott kastélyból alakították ki. Az egyház szolgálata évtizedek óta a szegények és hátrányos helyzetű kisebbségek (cigányság) felé fordul. Így azokat kereste elsősorban most is, akik kihullottak, vagy be sem jutottak a megfelelő szinteken oktatási intézményekbe. A Hernád környékén hozzávetőleg negyven településről (elvétele az ország más részeiből is) ma mintegy 430 diák tanul az általános iskola nyolc osztályában, vagy sajátos nevelési igény szerint, illetve felzárkóztató program keretében; további tizenöt különféle szakma (építőipari, kertészeti, egészségügyi, élelmiszeripari stb.) lehetősége közül választva, vagy érettségire készülve. Fontos szerep jut a

sportnak és a szabadidő értelmes, közös eltöltésének. Nem egy esetben pótolni kell mindazt, ami akár anyagilag, akár szellemileg, vagy érzelmileg a családi háttérből hiányozhat.

Az átvett iskolákban az egyház megtartotta az előd intézmény tanári karát. Noha biztosítja megfelelő szakemberekkel a lelkipozítást és a vallásnást, mindezt azonban kizárólag

önkéntességi alapon és felekezeti igény szerint teszi. Az egyháznak az a meggyőződése, hogy a hátrányos helyzetben élők esélyeinek biztosítása és érdekeik képviselete dolgában az iskola az egyik fontos terep, és ennek a munkának megfelelő színvona-

lon és lelkiürettel való végzése szinte önmagában is Isten országának a keresése. I. G.

Ideiglenesen kinyitott a mátraszőlősi iskola

Negyvenhárom mátraszőlősi roma gyerek kezdheti meg tanulmányait két héttel az iskolakezdés után Tar és Pásztó községekben. A megyei közigazgatási hivatal közben a bírósághoz fordult a szerinte törvénytörő állapot megszüntetését kérve. A helyi roma családok és az Országos Cigány Önkormányzat továbbra is keresi a megoldást, hogy a szőlősi iskola tovább működhessen.

Tóth Gyula polgármester – finanszírozási okokra hivatkozva – záratta be a helyi iskolát, a tanévkezdés előtt hat nappal. A döntés a falubeli szülő-

ket váratlanul érte, tüntetést szerveztek, és hetekig próbálták elérni, hogy az iskola újra megnyissa a kapuit. Ez időközben megtörtént. Pontosabban az intézmény ideiglenesen megnyitotta, ám csak a felügyeletet biztosította, az oktatást nem.

A Nógrád Megyei Közigazgatási Hivatal azért fordult a bírósághoz, mert a mátraszőlősi iskolában kisebbségi oktatás is folyt. A képviselő-testület a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat (CKÖ) beleegyezése nélkül tehát nem csukhatta volna be a tanintézmény kapuit.

Közlemény. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium szükségesnek tartja, hogy törvényes, gyors, a gyermekek érdekeit szem előtt tartó megoldás születessen Mátraszőlősen. Sajnálatos, hogy az önkormányzat, későn csak augusztus 28-án döntött az iskola további sorsáról.

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium ezt követően, augusztus 31-én értesült a döntésről. Szeptember 3-án a helyszínen tájékozódott az Oktatási Hivatal OKÉV regionális igazgatója. A regionális igazgatót a pásztói önkormányzat arról tájékoztatta, hogy eleget téve az intézményfenntartó társulási megállapodásban foglaltaknak, minden gyermeket kész elhelyezni iskoláiban. Tehát minden gyermek ellátása megoldott. Szállítá-

sukról iskolabuszszal gondoskodnak. A problémát az okozza, hogy néhány szülő nem szeretné a gyermekét Pásztóra járatni. A mátraszőlősi önkormányzat polgármestere elzárkózott az együttműködéstől.

Az oktatási tárca nem dönthet és nem intézkedhet az iskolabezárással kapcsolatban, mivel ezek a döntések az önkormányzat hatáskörében vannak, de folyamatosan figyelemmel kísérjük a helyzetet, és a saját eszközeinkkel támogatjuk a törvényes és gyors döntés megszületését.

(A közleményben szereplő adatok nem szükségképpen tükrözik az Európai Bizottság álláspontját, vagy véleményét.)

Szétosztották a csörögi iskolásokat

Megoldódott azoknak a csörögi roma gyerekeknek a helyzete, akiknek az esetében kérdéses volt, hogy tudnak-e iskolába járni szeptembertől. Végül a környező települések iskolái fogadták be őket.

Vác önkormányzata tíz negyedik osztályos tanulót helyezett el intézményeiben, míg a szödi iskolába kilenc hetedik osztályos gyermek fog tanulni a Csöröggel korábban megkötött közoktatási megállapodás értelmében – írta közleményében az oktatási tárca. Három első osztályos tanulót a Váci Karolina Katolikus Általános Iskolába vettek fel, míg öt első osztályos gyerek szintén a szödi iskolában tanul.

A 2000 lakosú Pest megyei Csörögnek eddig nem volt saját iskolája. A 224 gyerek a környező települések oktatási intézményeiben tanul, többségük a váci és a szödi iskolába jár. Sződ és Csörög községek – Csörög Szödtől történő 2002-es kiválása óta – közösen tartják fenn a Szöd területén működő közoktatási intézményt.

Az intézmény két épületből, egy új építésű és egy régi, közoktatási célra kevésbé megfelelő épületből áll. Az egyik épületet az ÁNTSZ bezáratta. Épp ezért mintegy 30, jórészt roma tanuló szeptemberi iskolakezdése kérdésessé vált, mivel a szödi iskola helyhiány miatt nem tudta fogadni az első osztályt kezdő tanulókat, illetve a negyedik, valamint a hetedik osztályt kezdők egy részét.

A csörögi önkormányzati testület egyébként augusztus 23-i rendkívüli ülésén feloszlatta magát, mivel az önkormányzati képviselők és a polgármester nem tudtak eredményesen együtt dolgozni.

JELES ÜNNEPEK

Keresztény/keresztény ünnepek

Az Úr Napja – Vasárnap: A liturgiikus év hetenként visszatérő alapritmusa a vasárnapi ünnep. A II. évszázadra a keresztény szombat a hét utolsó napja helyett áttevődött az elsőre, a vasárnapra. A vasárnap ezáltal Jézus feltámadásának emléknapja, az Úr napja lett.

Karácsony: A kereszténység egyik legnagyobb ünnepe, amelyen Jézus Krisztus születését, a második isteni személy megtestesülését ünneplik. A karácsonyi ünnepkör bevezetése az advent (eljövétel): a karácsony előtti négy hétig tartó előkészületi idő.

Húsvét: A húsvét, Jézus megváltó halálának és feltámadásának ünnepe, a kereszténység legszentebb ünnepe. A húsvéti nagyünnepet negyven napos böjti idő előzi meg, amely hamvazószerdán kezdődik. A nagyböjt kiemelkedő időszaka a húsvét előtti ún. nagyhét. Nagycsütörtök az utolsó vacsora és a szenvedés kezdetének emléknapja. Nagypéntek a Krisztus szenvedésére és halálára való emlékezés ünnepe, míg nagyszombat estéje a húsvéti örömnep kezdete.

Pünkösd: A húsvét utáni ötvenedik napon a Szentlélek eljövételének ünnepe.

Reformáció Napja: Több protestáns egyházban október 31-én tartott ünnepnap annak emlékére, hogy 1517-ben ezen a napon függesztette ki Luther Márton a wittenbergi vártemplom ajtajára 95 tételét.

Zsidó ünnepek

Sábát – a Pihenés Napja: A szombat a megelőző nap estéjétől aznap estig tart. E nap lényege a pihenés, az Örökkévalóra való emlékezés és az ő törvényeinek tanulmányozása.

Chánuká – a Fények Ünnepe: Kiszlév 25-től (november/december) nyolc napon át tart, emlékezve a makabeusok szír-görögök feletti győzelmére, a Jeruzsálemi Szentély

megtisztítására és újraavatására, valamint a nyolc napon át égő mécses csodájára.

Purim – a Sorsvetés Ünnepe: Ádár hó 14-én (február/március) ünneplik annak emlékére, hogy a Perzsa világuralkodó Áchásvéros király idejében a zsidók megmenekültek a kiirtástól. A Purim története Eszter könyvében olvasható.

Peszách – a Kivonulás Ünnepe: Tavasszal, Niszán hó 15-én kezdődik, a diaszpórában nyolc napig tart. Ez az ünnep az ősök sanyarú rabszolgasorsáról, az Egyiptomot sújtó tíz csapásról, az onnan való kivonulásról történő megemlékezés.

Ros Hásáná – az Új Év: A zsidó új év Tisré hónap elsején kezdődik (szeptember/október). Kétnapos ünnep, amelynek során a hagyomány szerint az Örökkévaló megítéli minden egyes teremtetett lény sorsát a földön.

Jom Kipur – az Engesztelés Napja: Tisré hónap 10. napján van, amely szeptember/október hónapra esik. Az Örökkévaló megbocsátotta Izrael fiainak az aranyborjú imádásának bűnét. „Legyen nektek ez a nap engesztelés napjauk.” (3Mózes 23:27)

Islám

Ramadán – egy hónapos böjt: A Ramadán havi böjt időtartama 29 vagy 30 nap, a hold állásától függően. Ebben a hónapban a muszlimok hajnalhasadtától – azaz, amikor egy fehér és egy fekete céna színe elválik egymástól – napnyugtáig böjtölnek. Ez nem csak az evésről és ivásról való lemondást jelenti, a hívők emellett tartózkodnak a házassélettől, dohányzástól rossz beszédétől, haragtól stb.

Az Elrendelés Éjszakája (Leilatu-l-Kadr): Ez a különleges nap Ramadán hónap utolsó tíz napjára esik, pontosan azonban nem lehet tudni melyikre. Az Elrendelés Éjszakáján a Korán lejött a hetedik égből az első égbe, majd innen kapta meg Mohamed Próféta a kinyilatkoztatást Gábrriel (Dzsibríl) angyalon keresztül 23 év alatt.

A Böjt Megtörésének ünnepe (Í dal-Fitr) – Savvál hónap 1–3. (2007-ben október 12–14 vagy 13–15.): Az iszlám két nagy ünnepének egyike, amely a ramadán havi böjt végén három napig tart.

Áldozati Ünnepe (Í dal-Adha) – Dhúl hidzsa 10–13. (2007-ben december 19–22. vagy 20–23.): A két nagy iszlám ünnep közül a második. A mekkai zarándoklaton résztvevők ilyenkor Miná völgyében elvégzik az előírt állatáldozatot. Minden szabad muszlim, aki megteheti, hogy áldozati állatot vásároljon – fejenként egy birkát, vagy 1–7 fő közösen egy tevét vagy marhát –, ekkor mutatja be áldoztat. (Az áldozati állat húsának egészét, vagy nagyobbik részét a szegények között osztják szét.)

Arafa napja – Dhúl-hidzsa 9.: A mekkai zarándoklat központi eseménye, amikor a zarándokok a Mekka közelében fekvő Arafa fennsíkon tartózkodnak.

Buddhista ünnepek

Vészakh: Buddha születésének, megvilágosodásának és eltávozásának ünnepe. (Második holdhónap teliholdjára esik – május). A különböző buddhista irányzatoknak más-más időpontban speciális ünnepek is vannak.

Vaisnava ünnepek

Dzsanmástami: Krisna ötezer évvel ezelőtti megjelenésének ünnepe – szeptember.

Gaura Purnami: Sri Csaitanja Maháprabhu, Krisna inkarnációjának megjelenési napja – március.

Ratha-játrá szekérfesztivál:

Dzsagannáthát, Balarámát és Szubhadrát – az őket ábrázoló murtikat – szekéren táncoló, éneklő hívek seregével körülvéve végighúzzák egy jelesebb főútvonalon – június–július. Indiában az Orissza állambeli Puriban, Magyarországon – Budapesten az Andrassy vagy a Rákóczi úton.

Egyed Judit

FOGALOMTÁR

Az **egyház** fogalmának megközelítéséhez mindenekelőtt a hit és vallás fogalmát kellene meghatározni, amelyet a magyar jogrendszer nem tesz meg. Az Alkotmánybíróság egy határozata egyenesen megkérdőjelezi azt, hogy az állam a vallást definiálja. Ezért a szakirodalom alapján röviden – és a kizárólagosság igénye nélkül – ezt a következők szerint próbáljuk megtenni.

Hit: az Istennek tulajdonított kinyilatkoztatás elfogadása az isteni tekintély alapján.

Vallás: egy közös hit szervezeten történő kinyilvánítása, „megvallása”.

Egyház: egy közös vallást elfogadó, azt kinyilvánító, „megvalló” emberek szervezett közössége.

Az egyház fogalma ugyanakkor jogilag is definiálható, tekintettel arra, hogy az állam az egyházalapítás feltételeit és az egyházak jogállását az Alkotmánybíróság szerint is szabályozhatja a lelkiismereti és vallásszabadság alkotmányos alapelveinek tiszteletben tartása mellett. Ennek megfelelően a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény úgy rendelkezik, hogy az egyház (beleértve a felekezetet, vagy vallási közösséget is) azonos hitvet követők önkormányzattal rendelkező szervezete, amelyet a székhely szerint illetékes megyei (Budapesten a fővárosi) bíróságnál lehet bejegyeztetni a következő feltételek esetén:

- legalább száz természetes személy megalapította,
- az egyház az alapszabályát elfogadta,
- ügyintéző és képviselői szerveit megválasztotta,
- tevékenysége nem ütközik az alkotmányba, illetve más törvénybe.

Állam és egyház kapcsolata: Magyarországon az állam és az egyház egymástól elválasztva működik. Az állam az egyházak irányítására, felügyeletére szert nem hozhat létre. A jelenleg az Oktatási és Kulturális Minisztériumon belül működő Egyházi Kapcsolatok Titkársága az állam és az egyház kapcsolataival összefüggő feladatok kormányzati koordinációját végzi. Az államnak világnézeti kérdésekben semlegesnek kell lenni. Ugyanakkor az elválasztás és a semlegesség nem zárja ki azt, hogy az állam tekintettel legyen az

egyházak olyan sajátosságaira, amelyek ezeket megkülönböztetik más társadalmi szervezetektől, egyesületektől, érdekképviseleti szervektől, (alapvetően a vallás teljes személyiséget meghatározó volta), együttműködjön az egyházakkal azok közhasznú tevékenysége kapcsán, anyagi eszközökkel (pénz, ingatlan) is támogassa az egyházak működését, ezzel lényegében az alkotmányos alapjogok megvalósítását elősegítve. Valamennyi törvényesen bejegyzett egyház azonos jogokkal rendelkezik, köztük az állam elvi alapon különbséget nem tehet. (Ilyen értelemben a magyar jogrend nem ismeri pl. a szekta kifejezést.) Gyakorlati alapon természetesen van különbség az egyházak között pl. annak megfelelően, hogy látnak-e el közfeladatot (oktatási, szociális, egészségügyi intézmények fenntartása, stb.). Az egyházak tényleges tevékenysége szerinti különbségtétel az Alkotmánybíróság szerint sem alkotmányellenes.

Egyházak állami támogatása: Az egyházfinanszírozásról alapvetően az 1997. évi CXXIV. törvény rendelkezik. A támogatás összegeit az éves költségvetési törvények tartalmazzák. Tekintettel arra, hogy az egyházak álláspontja szerint a közfeladat ellátással kapcsolatos állami támogatás nem minősül egyháztámogatásnak, ezért itt csak az egyházak hitéleti tevékenységével összefüggő állami támogatásokról adunk tájékoztatást.

- az állampolgárok rendelkezhetnek a személyi jövedelemadójuk 1%-áról az általuk megjelölt egyház javára. A befolyt összeget a központi költségvetés jelenleg az összes befolyt progresszív (kedvezmények levonása utáni) személyi jövedelemadó 0,9%-áig egészíti ki, a különböző egyházak javára rendelkezők számát figyelembe véve;

- az erre jogosult egyházak ingatlanjárdékot igényelhetek volt ingatlanaik egy része után hitéleti és közcélokra, amelyet évente folyamatosan, valorizálva kapnak a költségvetéstől. Az egyház finanszírozási törvény lehetőséget biztosított a járdék kiegészítésére is, amennyiben ezt az érintett egyház hitéleti és közcélú tevékenysége indokolja;

- az állam anyagilag támogatja az egyházi hitoktatást a mindenkorin átlagos pedagógus óradíj figyelembevételével;

- a kistelepüléseken szolgálatot teljesítő lelkészek jövedelmét az állam az egyházakkal való megállapodás alapján kiegészíti;

- külön támogatja az állam a zsidó temetők fenntartását (ez gyakorlatilag a kistelepülési lelkészek jövedelempótló támogatását váltja ki a zsidó felekezet esetében);

- közvetett támogatásnak minősíthető, hogy a törvényesen bejegyzett egyházak közcélú adomány utáni adókedvezmény igénybevételére jogosító igazolást adhatnak az adományozónak, amelyet az adóhatóság köteles elfogadni;

- az egyházak teljes személyes illetékmentességben részesülnek;

- széles körű vámentességben részesülnek az egyházak, vallásfelekezetek részére ellenszolgáltatás nélkül beküldött gyógyszer, élelmiszer, ruhamező, liturgikus jellegű és egészségügyi küldemények (ennek gyakorlati jelentősége az Európai Unióhoz történt csatlakozás után értelemszerűen csökkent);

- adómentes az egyház, ha az előző adóévben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után nem keletkezett a központi költségvetés felé bevételi kötelezettsége;

- az egyházi személyek a törvény hatályánál fogva biztosítottak minősülnek, utánuk az egyház a minimálbér után fizet járulékot.

Az egyházak közfeladatot ellátó tevékenységének állami támogatása: Az 1990. évi IV. törvény értelmében az egyházak nevelési-oktatási, kulturális, szociális és egészségügyi intézményeket tarthatnak fenn.

- az egyházi iskolák korábban normatív – a tanuló létszámot figyelembe vevő –, jelenleg tanulócsoporthoz alapú és kiegészítő támogatást is kapnak az államtól olyan mértékig, amilyen mértékig állami feladatot vállalnak át. Megjegyzendő, hogy amennyiben egy önkormányzat nem az egyházi ingatlanrendezés keretében ad át iskolát egy egyházi jogi személynek, úgy a kiegészítő támogatást legalább négy évig még az önkormányzat köteles folyósítani. A kiegészítő támogatás a normatíván felüli önkormányzati oktatási célú ráfordítások átlagának felel meg, amelyből le kell vonni azon pályázati összegek

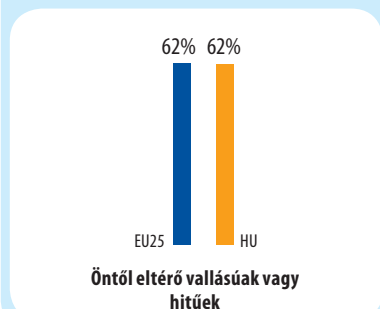
Eurobarométer

Az Európai Unió a 2007-es *Egyenlő Esélyek Mindenki Számára Európai Év* célkitűzéseinek megfelelő eléréséhez előzetes kutatást készített a tagállamokban a diszkrimináció és egyenlőtlenség témájában.

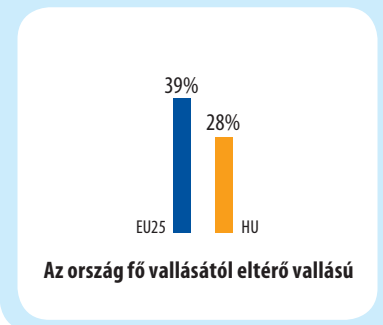
A felmérés 2006. június 7.-július 12. között készült a TNS Opinion & Social cég gondozásában, és az EU-ban törvények által tiltott hat diszkriminációs okra – nem, kor, vallás vagy meggyőződés, etnikai származás, fogyatékoság, szexuális orientáció – fókuszált.

Lapunk mellékletében folyamatosan részleteket közlünk a kutatásból, a teljes dokumentum a www.ec.europa.eu vagy a www.szmm.gov.hu oldalon található.

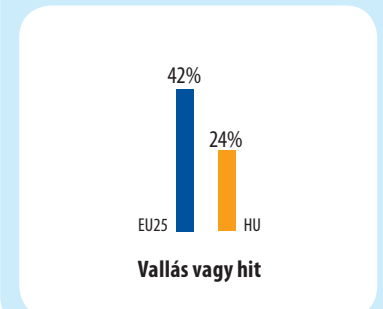
K: Vannak Önnek olyan barátai vagy ismerősei, akik...? **V:** Igen.

K: Ön szerint a mai magyar társadalomban a következő csoportokhoz való tartozás inkább előnyt, inkább hátrányt jelent, vagy pedig nem számít? Az, ha valaki... **V:** inkább hátrányt jelent

K: Ha a mostani helyzetet összeveti az öt évvel ezelőttivel, Ön szerint a diszkrimináció alábbi típusai elterjedtebbek vagy kevésbé elterjedtek Magyarországon? A(z) ... alapján történő diszkrimináció **V:** elterjedtebb

Kitüntetések

A nemzeti ünnep alkalmából

Sólyom László, a Magyar Köztársaság elnöke és Gyurcsány Ferenc miniszterelnök megbízásából *Hiller István* oktatási és kulturális miniszter kitüntetésekkel adományozott.

A kétszázkilencvenhárom kitüntetett között számos előadóművész, kutató, egyetemi tanár, kandidátus, gimnáziumi tanár, óvodai-, bölcsődei- és iskolapedagógus, szerkesztő, újságíró, fotóriporter, ipar- és képzőművész, divattervező, építész, szín-

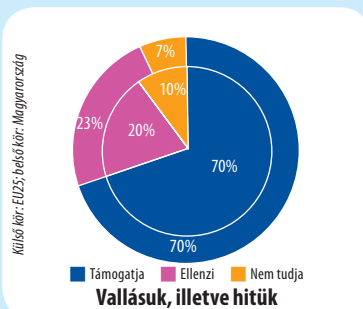
művész, koreográfus, művészettörténész, közművelődési és népművészeti tevékenységet végző szakember, népművelő vehette át az elismerést kiemelkedő munkásságáért.

A kitüntetettek között néhányan az Esélyév területein: a kisebbségi kultúrák megőrzésében, vallás, hitbéli meggyőződés ápolásában és a fogyatékosokkal élők segítésében fejtenek ki eredményes tevékenységet.

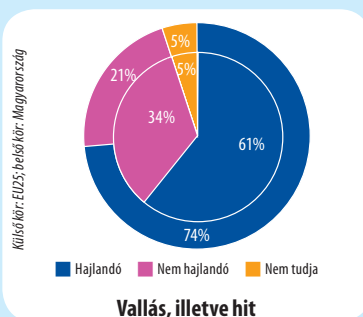
K: Az Ön véleménye szerint a diszkrimináció alábbi típusai nagyon elterjedtek, eléggé elterjedtek, eléggé ritkák vagy nagyon ritkák Magyarországon? A(z) ... alapján történő diszkrimináció
V: elterjedt

Vallás, illetve hit		
	EU25	HU
Összesen	44%	19%
A válaszadók megoszlása... szerint:		
<i>Nem</i>		
Férfi	42%	21%
Nő	46%	18%
Tanulmányok (életkor a befejezés évében)		
15	41%	20%
16–19	43%	20%
20+	46%	18%
még tanul	51%	15%

K: Támogatná vagy ellenezné olyan intézkedések bevezetését, amelyek mindenki számára egyenlő esélyeket teremtenének a foglalkoztatás területén? Speciális intézkedések bizonyos csoportok esetében... alapján.

K: Hajlandó lenne arra vagy sem, hogy egy népszámlálás részeként (anonim módon) információt szolgáltatson az alábbi kérdésekkel kapcsolatban, amennyiben ez segítené a diszkrimináció elleni harcot?

Palya Bea előadóművésznék – aki idén Esélyegyenlőségi Nagykövet, valamint Varga Lászlónak, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspök-helyettesének Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkereszt kitüntetését adott át a miniszter.

Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet vettek át Horváth Lászlóné, az egri Szalpartati Speciális Oktatási-Nevelési Központ és Szakszolgálat nyugalmazott igazgatója és Stiasny Éva nyugalmazott vasdiplomás hitoktató pedagógus.

Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkeresztrel tüntették ki Ruttkay Leventét, a budapesti VIII. kerületi Bérczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola gyógypedagógusát.

Magyar Köztársasági Bronz Érdemkeresztrel ismerték el munkáját Káli-Horváth Kálmánnak, a budapesti Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Szakiskola beszédtechnika és nyelvi készségfejlesztő roma népismeret tanárának, valamint Kiss-Simonné Pál Máriának, aki a salgótarjáni Petőfi Sándor Általános Iskola fejlesztő pedagóg-

működésre fordított részét, amelyekhez az egyházak is hozzáférhetnek. Az egyházi szociális intézmények támogatása hasonló elven alapszik azzal, hogy a kiegészítő támogatás az alpnormatíva meghatározott százalékának felel meg;

- támogatja az állam az egyházi felsőoktatást is (működés, beruházás, felújítás);
- ugyancsak támogatja az állami költségvetés az egyházak egészségügyi és kulturális intézményeit is;
- az egyházi épületek rekonstrukcióját, valamint új egyházi épületek létesítését is támogatja az állami költségvetés (részben külön költségvetési jogcímként, másrészt pedig időről-időre címzetten az állami költségvetés külön is támogat egy-egy egyházi nagy rekonstrukciós beruházást, pl. a Bazilika, Dohány utcai zsinagóga, jelenleg a Mátyás-templom felújítását). E támogatási formáknak természetesen van hitéleti vonatkozása is, egyértelműen megállapítható azonban, hogy az egyházi műemlékek a nemzeti kulturális örökség részét képezik, így az állam nem vonulhat ki ezek fenntartásából.

Egyházi ingatlanrendezés: A volt egyházi ingatlanok tulajdoni helyzetének rendezését a többször módosított 1991. évi XXXII. törvény (Etv.) szabályozza. Ennek megfelelően az 1948. január 1. után kártalanítás nélkül államosított, beépített ingatlanokat igényelhetik az egyházak, amelyek az államosítást megelőzően hitéleti, vagy más közösségi (oktatás-nevelés, egészségügyi, szociális, kulturális) célokra használtak, és az átvettelt követően is hasonló célokra kívánják használni. Az egyházak összesen több mint nyolcezer igényt terjesztettek elő, amelynek túlnyomó része valamilyen formában már rendezést nyert. A volt egyházi ingatlanok legnagyobb része önkormányzati tulajdonba került. Az ingatlan-tulajdonos önkormányzatok az ingatlanok egyházi tulajdonba kerüléséért funkció kiváltási kártalanítást, illetve értéknövelő beruházásaik megtérítését igényelhetik a központi költségvetéstől.

Jelenleg már csak a Magyarországi Református Egyháznak és a Magyarországi Evangélikus Egyháznak vár rendezésre mintegy 200 ingatlanigénye. Az ingatlanrendezési folyamat befejezésének törvényi határideje 2011.

Fedor Tibor

Fotó: Gordon Eszter

gusa, integrációs csoportvezetője.

Népművészet Mestere kormánykitüntetést vették át Bágy György táncos, népdalénekes, román hagyományörző, Tankó Fülöp erdélyi mesemondó és Tímár Viktor erdélyi népzeneész.

A Csángó Kultúráért-díjat dr. Tánzos Vilmos, a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem egyetemi tanára vette át a csángó magyarok ügyében kifejtett tevékenységéért.

Népművészet Ifjú Mestere-díjat adományoztak azoknak a fiatal alkotó és előadóművészeknek, akik az egyes népművészeti ágakban kiemelkedő teljesítményt értek el, közöttük Beneczédi László székelyudvarhelyi faragónak, Csonka Ferenc vajdasági népi hegedűsnek és Milleiné Kelemen Csilla lengyeli csipkekészítőnek

Októberi előzetes Idősek Világnapja

ÖN KOR KÉP

Az esélyegyenlőségi melléklet a Szociális és Munkaügyi Minisztérium megbízásából készült

A mellékletet szerkesztették: Kolin Péter, Sörös Erzsébet, Szász Andrea, Vajda Márta

A mellékletben szereplő cikkek a szerzők álláspontját tükrözik. Az Európai Bizottság nem felel az abban közölt adatok esetleges felhasználásáért.

A program megvalósulását a 2007–Egyenlő Esélyek Mindenkién Európai Év támogatja.

PÁLYÁZATOK

Tájékoztató a 2007 – Egyenlő Esélyek Mindenki Számára Európai Év keretében Figyelemfelhívó programok támogatása c. pályázatról. A 2007 – Egyenlő Esélyek Mindenki Számára Európai Év 20 millió forint keretösszegű pályázata 2007. június 15-én zárult le. A támogatási javaslatokat megfogalmazó Esélyév Szakértői Munkacsoport elsősorban az újszerű, minél több diszkriminációs területet érintő és minél több emberhez eljutó pályázatokat támogatta.

A 2007 – Egyenlő Esélyek Mindenki Számára Európai Év lisszaboni zárókonferenciája. Az Év hivatalos lezárásaként, 2007. november 19–20-án kerül sor az uniós szintű zárórendezvényre Lisszabonban, a soros elnökséget betöltő Portugália fővárosában. A rendezvény témája a 2007 – Egyenlő Esélyek Mindenki Számára Európai Év öröksége. Az esemény résztvevői áttekintik az Év során elért eredményeket, és közös javaslatokat fogalmaznak a diszkrimináció elleni fellépés egyre hatékonyabb eszközeire. Az eseményt a portugál kormány magas szintű képviselői, *Vladimír Spidla*, az Európai Bizottság foglalkoztatásügyi, szociális és esélyegyenlőségi biztosa, valamint *Martin Roure*, az Európa Parlament elnökhelyettese nyitják meg.

Önkormányzat a fiatalokért

Megtakarított pénzen házakat vásárolt a dénesfai önkormányzat. A Győr - Moson - Sopron megyei település képviselőtestülete úgy döntött, hogy lakóhelyet biztosít olyan helybeli fiataloknak, akik vállalják, hogy nem költöznek máshová. Az önkormányzat eddig két házat vett meg a faluban, ezekre mintegy 10

millió forintot költöttek. A beköltözőkkel bérleti szerződést kötnek. Az új lakók 20 éven keresztül havonta 30 ezer forintot fizetnek, utána pedig

övék lesz a ház. Az önkormányzat a kezdeményezéssel az évek óta tartó népességszökkenést szeretné megállítani.

